

ساخت واقعیت اجتماعی

جان سورا

ترجمه و تعلیقات:

جواد عابدینی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۳۹۶

سرل، جان آر، ۱۹۳۲ - م.	سرشناسه
Searle, John R	عنوان و نام پدیدآور
ساخت واقعیت اجتماعی / نویسنده جان سرل؛ ترجمه جواد عابدینی.	مشخصات نشر
قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات، ۱۳۹۶.	مشخصات ظاهری
۴۴۹ص.	فروست
انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۲۷۶، فلسفه، ۱.	شابک
۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۰۴۶-۲	وضعیت فهرست‌نویسی
فیبا.	یادداشت
The construction of social reality, c1995	یادداشت
عنوان اصلی: ۱۳۹۴.	موضوع
چاپ قبلی: فرهنگ نشر نو، ۱۳۹۴.	موضوع
شناخت‌شناسی اجتماعی.	موضوع
Social epistemology	موضوع
فلسفه ذهن.	موضوع
Philosophy of mind	موضوع
عابدینی، جواد، ۱۳۵۳ -	شناسه افزوده
مترجم.	شناسه افزوده
مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات.	رده‌بندی کنگره
۲س/ BD۱۷۵	رده‌بندی دیویی
۱۲۱	شماره کتاب‌شناسی ملی
۴۶۲۴۳۷۱	



شماره ردیف ۱۲۷۶
شماره موضوعی فلسفه-۱۸۹
۱۳۹۶-۰۲

■ ساخت واقعیت اجتماعی

- نویسنده: جان سرل
- ترجمه و تعلیقات: جواد عابدینی
- ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- چاپ: چاپکو
- نوبت چاپ و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۳۹۶
- قیمت: ۳۲۰۰۰ تومان

- دفتر مرکزی: قم، خیابان شهید، کوی ممتاز، پلاک ۳۸
- تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۲۳۲۶
- شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیرى جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲
- تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱
- شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۶۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۰۴۶-۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۱.....	سیاسگزاری
۱۳.....	مقدمه معاونت پرورش
۱۷.....	مقدمه مترجم
۳۵.....	مقدمه
فصل اول: عناصر بنیادین واقعیت اجتماعی	
۴۰.....	بار متافیزیکی واقعیت اجتماعی
۴۴.....	ساختار نامرئی واقعیت اجتماعی
۴۷.....	وجودشناسی بنیادی
۵۰.....	عینیت و جهان‌بینی معاصر ما
۵۳.....	تمایز میان ویژگی‌های ذاتی و مرتبط به ناظر جهان
۵۹.....	تعیین کارکرد
۷۵.....	حیث التفاتی جمعی
۸۱.....	قواعد قوام‌بخش و تمایز میان واقعیت‌های طبیعی و نهادی

فصل دوم: ایجاد واقعیت‌های نهادی

- برخی از ویژگی‌های بارز واقعیت اجتماعی ۸۸
۱. خودمرجع بودن بسیاری از مفاهیم اجتماعی ۸۹
 ۲. کاربرد اظهارات انشایی در ایجاد واقعیت‌های نهادی ۹۲
 ۳. تقدم منطقی واقعیت‌های طبیعی بر واقعیت‌های نهادی ۹۳
 ۴. روابط نظام‌مند میان واقعیت‌های نهادی ۹۴
 ۵. اولویت افعال اجتماعی بر اشیای اجتماعی یا فرایندها بر نتایج ۹۵
 ۶. وجود مؤلفهٔ بیش از یک بسیاری از واقعیت‌های نهادی ۹۶
 - از حیث التفاتی جمعی از واقعیت‌های نهادی؛ مثال پول ۹۷
 - قواعد قوام‌بخش: X در بافت Y C محسوب می‌شود ۱۰۶
 - چرا خودمرجعی به دور باطل نمی‌انجامد ۱۱۷
 - کاربرد اظهارات انشایی در ایجاد واقعیت‌های نهادی ۱۲۰
 - تقدم منطقی واقعیت‌های طبیعی بر واقعیت‌های نهادی ۱۲۳
 - روابط نظام‌مند و اولویت فعل بر شیء ۱۲۴

فصل سوم: زبان و واقعیت اجتماعی

- چرا اندیشه‌ها وابسته به زبان‌اند؟ ۱۳۵
- بازی‌ها و واقعیت نهادی ۱۳۸
- آیا زبان نیازمند زبان است؟ ۱۴۸
- دیگر کارکردهای زبان در واقعیت‌های نهادی ۱۵۵

فصل چهارم: نظریه عام واقعیت‌های نهادی

بخش اول: تکرار، ارتباط متقابل و ساختار منطقی

۱۶۰	تعمیم تحلیل
۱۷۳	تدوین
۱۷۶	برخی از موضوعات مورد تحلیل
۱۸۳	انواع از وضع کارکردهای منزلتی
۱۹۱	۱. توان‌های نمادین؛ ایجاد معنا
۱۹۲	۲. توان‌های تکاملی؛ ایجاد حقوق و الزامات
۱۹۵	۳. افتخار؛ منزلت به خاطر خودش
۱۹۵	۴. گام‌های رویه‌ای در مسیر توان و افتخار
۱۹۸	ساختار منطقی توان قراردادی
۲۰۷	نتیجه

فصل پنجم: نظریه عام واقعیت‌های نهادی

بخش دوم: ایجاد، حفظ و سلسله‌مراتب

۲۱۲	ایجاد و حفظ واقعیت‌های نهادی
۲۱۵	ایجاد واقعیت‌های نهادی
۲۱۷	تداوم وجود واقعیت‌های نهادی
۲۲۱	علائم منزلتی
۲۲۳	سلسله‌مراتب واقعیت‌ها؛ از طبیعی تا نهادی

واقعیت‌های نهادی و زمینه توانایی‌ها ۲۳۰

فصل ششم: توانایی‌های زمینه‌ای و تبیین پدیده‌های اجتماعی

قواعد قوام‌بخش و علیت ۲۳۴

زمینه چیست و چگونه عمل می‌کند؟ ۲۳۶

علیت زمینه ۲۴۹

فصل هفتم: آیا جهان واقعی وجود دارد؟

بخش اول: حمله به واقع‌گرایی

برخی از پیش‌فرض‌های جهان‌بینی معاصر ما ۲۶۹

واقع‌گرایی چیست؟ ۲۷۳

استدلال از طریق نسبیت مفهومی ضد واقع‌گرایی ۲۸۵

استدلال از راه اثبات‌پذیری ۲۹۶

استدلال شیء فی‌نفسه ۳۰۴

تشخیص مشکل ۳۰۷

فصل هشتم: آیا جهان واقعی وجود دارد؟

بخش دوم: آیا برهانی بر واقع‌گرایی بیرونی وجود دارد؟

واقع‌گرایی همچون شرطی زمینه‌ای برای معقولیت ۳۱۲

استدلال «استعلایی» بر واقع‌گرایی بیرونی ۳۲۰

تمایز میان واقعیت طبیعی و واقعیت ساخته اجتماع ۳۳۰

قوت‌ها و محدودیت‌های استدلال‌های یادشده ۳۳۶

فصل نهم: صدق و مطابقت

۳۴۵	ایده شهودی صدق به مثابه مطابقت
۳۵۱	اشکال‌های استراوسن به نظریه مطابقت
۳۵۶	صدق، واقعیت‌ها، نقل قول‌زدایی و مطابقت
۳۷۰	طراحی یک زبان
۳۷۴	خلاصه نتیجه
۳۷۷	پیوست فصل نهم: استدلال تیرکمان
۳۸۵	نتیجه
۳۸۹	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی
۴۰۱	واژه‌نامه فارسی - انگلیسی
۴۱۳	بی‌نوشت‌های مؤلف
۴۲۵	بی‌نوشت‌های مترجم
۴۴۳	نمایه‌ها

سیاسگراری

نخستین روایت من ایده‌ها در قالب درس گفتارهای ایمانوئل کانت،^۱ در سال ۱۹۹۲ در دانشگاه استنفورد^۲ ارائه شد. روایت‌های بعدی در قالب درس گفتارهای تالهایمر^۳ در جونز هاپکینز، درس گفتارهای همپل^۴ در پرینستون و «سلسله‌ای از درس گفتارها» در دانشگاه فرانسه در پاریس ایراد شدند. این مطالب را در همایش‌هایی در برکلی و در دانشگاه گراز^۵ در اتریش نیز ارائه کرده‌ام. چند نفر از همکارانم بخش‌هایی از نسخه دست‌نویس را خواندند و انتقادات مفیدی مطرح ساختند. سپاس ویژه متعلق است به کنت بیچ، مارتین جونز، لایسا لورنس، رایان مک‌لافلین، استفن نیل و رنیل اسملسر.

افزون بر این سلسله درس گفتارها و دوره‌های دانشگاهی که از آنها

-
1. Immanuel Kant Lectures.
 2. Stenford.
 3. Thalheimer Lectures.
 4. Hempel Lectures.
 5. Graz.

نام بردم، فرصت داشتم که برخی از این ایده‌ها را در چندین دانشگاه در ایالات متحده و اروپا به طور آزمایشی ارائه کنم. اغلب درباره اینکه حیات عقلانی معاصر چقدر افتضاح است، چیزهایی می‌شنویم؛ اما من بر اساس تجربه خود باید بگویم یکی از بزرگ‌ترین اسباب دلخوشی در عصر حاضر این است که می‌توان به آسانی تقریباً به هر جای دنیا رفت و برای مخاطبانی که از فلسفه تحلیلی حمایت می‌کنند، تیزهوش‌اند، برای آن مفیدند و در آن آزموده هستند، به انگلیسی سخنرانی کرد. نمی‌توانم در مورد یک تا چه حد از اظهارنظرهای دانشجویان، دوستان، همکاران و هم غریبه‌ها بهره برده‌ام، اغراق کنم. واقعاً نمی‌توانم از همه افرادی که اظهارنظرهای مفیدی کردند، تشکر نمایم؛ تنها به این دلیل که همه آنها را به خاطر می‌آورم. در میان کسانی که به خاطر دارم، به‌ویژه از پیر بوردیو، هرمان کاپلن، هابرت دریفوس، گیلبرت هارمن، رابرت هارنیش، ملینا ایساکس، سول کریپکی، فرانسیس رکاناتی، دیوید سوزا و چارلز اسپینوزا قدردانی می‌کنم.

از آنا و گوردن گتی و درو هینز به دلیل مهمان‌نوازی مثال‌زدنی‌شان در طی دوره نوشتن این کتاب سپاسگزارم. به‌ویژه از دستیار پژوهشی‌ام، جنیفر هودین تشکر می‌کنم که در هر مرحله از راه، از نخستین صورت‌بندی ایده‌های اصلی تا آماده‌سازی نهایی نمایه، کمک‌کار من بود. مثل همیشه بیشترین دین من به همسرم، داگمار سرل است که این کتاب را به او اهدا می‌کنم.

مقدمه: مآونت پژوهش

حقیقت حاصل بریر، جاودانه‌ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و علما و صادق چه جان‌ها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه‌ها و ن‌فندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ واقعی است مظلومین حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل ازین رفتنی و نگویند. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی علیه السلام برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها

سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت‌دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی، اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناو ری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و ب جایگاه درخشان خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی باز یابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرزوبوم آن‌گونه که بایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان رد پای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برآمده از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش درپیش است. از این رو، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازمان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی* در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مد ظله العالی» از آغاز تأسیس براساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو فلسفه تحلیلی اجتماع که با تلاش پژوهشگر ارجمند، دکتر جواد عابدینی به فارسی برگردانده شده است. هدف اصلی کتاب ارائه تبیینی از سرشت و نحوه وجود واقعیت‌های اجتماعی است که برای ارائه‌اندان به فلسفه و علوم اجتماعی به نگارش درآمده است.

معاونت پژوهش از مؤلف محترم و حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سیدعلی طاهری خرم‌آبادی که با نظارت و ارائه نظرهای سودمندشان، بر اتقان و غنای اثر افزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند منان خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی*